

Effekten af universelle daginstitutionsindsatser

Jens Dietrichson, jsd@vive.dk

CRUNCH Konference 27. september 2021

Om oplægget

- Hvad er de langsigtede effekter af universelle dagtilbud for børn?
- Hvad har betydning for dagtilbuds kvalitet?

Langsigtede effekter af universelle dagtilbud

Systematisk forskningsoversigt som undersøgte:

1. Hvilke effekter har universelle dagtilbud, sammenlignet med forældre-, familie-, eller andre uformelle pasningsordninger på udfald fra 3. klasse og ind i voksenlivet?
2. Hvilke effekter har forskellige “typer” af universelle dagtilbud på udfald målt fra 3. klasse og ind i voksenlivet?
3. Er effekterne forskellige for
 - a) børn fra familier med høj og lav socioøkonomisk status (SES)
 - b) piger og drenge?

Kort om effekter og naturlige eksperimenter

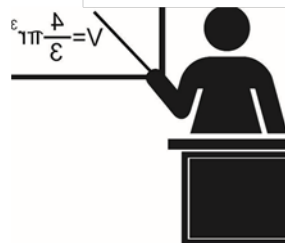
- Effekterne = forskellen mellem at gå i et universelt dagtilbud og den pasning barnet ville have fået, hvis barnet ikke havde gået i et universelt dagtilbud ("kontrafaktisk pasning").
- De inkluderede artikler sammenligner gruppen af børn, som går i et universelt dagtilbud med en kontrolgruppe, som pga. udefrakommende faktorer (dvs. et naturligt eksperiment) ikke har lige så stor sandsynlighed at gå i et universelt dagtilbud.

Hvad fandt vi?

- Totalt 26 studier passede vores inklusionskriterier.
- Studierne dækker 12 forskellige lande. 4 studier omhandler Danmark og 2 omhandler Norge.
- Mens studierne er relativt nye, så er perioden som undersøges typisk ret langt tilbage i tiden (kun 3 studier undersøger perioden efter 2000).
- Kun 3 studier undersøger forskellige typer af daginstitutioner, hvilket er for få til at vi skal kunne udlede noget generelt.

Resultater: universelle dagtilbud vs. uformel pasning

- Blandede effekter målt på faglige tests og målinger relateret til sundhed, trivsel, og adfærd målt inden børnene er fyldt 20.
- Gavnige effekter af universelle dagtilbud på:
 - Skoleprogression
 - Frafald
 - Antal års uddannelse
 - Højest fuldført uddannelse
 - Beskæftigelse/arbejdsløshed
 - Løn

Forskellige effekter for forskellige børnegrupper

- Typisk mere gavnlige effekter for børn fra lav SES familier.
- Det er få studier som viser signifikant skadelige effekter. De inkluderer primært børn fra familier med høj SES, yngre børn (0-2 og 0-4 år) og dagtilbud med lav kvalitet i mindst en dimension (fx normering).
- Kun et studie finder statistisk signifikant skadelige effekter for børn fra lav SES familier.
- Ikke nogle tydelige kønsforskelle: I nogle tilfælde er der mere gavnlige effekter for piger, i nogle tilfælde for drenge men ofte ikke store forskelle.

Samfundsøkonomisk analyse og effektstørrelser

- Tre studier analyserer "benefits-to-costs" ratioen. Alle tre studier finder ratios på mindst 3, dvs. de undersøgte universelle dagtilbud har været en god samfundsøkonomisk investering.
- Også ret små gavnlige effekter giver ratios større end 1. Fordi effekter på fx løn påvirkes i lang tid kræves der ikke så store gavnlige effekter for, at omkostningerne til dagtilbud indtjenes.

Hvorfor viser nogle studier gavnlige og nogle skadelige effekter?

- Den mest simple forklaring på de forskellige effekter er, at forskellige dagtilbud er blevet undersøgt og at kvaliteten i disse er forskellige.

Hvad er god dagtilbudskvalitet?

- Relativt stærk konsensus om, at kvaliteten af interaktionen mellem barn og voksen er den mest afgørende enkeltfaktor for barnets udvikling i dagtilbud.
- Den kausale kobling mellem rammerne for dagtilbud (fx normering, personalets uddannelse og erfaring, inde- og udemiljø) og børns udvikling er ikke klar.
- Fx er sammenhænge mellem normering og uddannelse hos personale og børns udvikling er ofte positive men svage. Men der er få studier som troværdig fanger årsagssammenhæng.

Oplæggets centrale pointer

- Positive langsigtede effekter af universelle dagtilbud – dog også få eksempler på negative effekter.
- Dagtilbud kan være en meget god samfundsøkonomisk investering.
- Mange faktorer har sandsynligvis betydning for dagtilbuds kvalitet.
- Vi har brug for mere viden om samspillet mellem disse faktorer.

Litteratur

Langsigtede effekter af universelle dagtilbud (alle billeder)

Dietrichson, J., Kristiansen, I. L., & Viinholt, B. A. (2020). Universal preschool programs and long-term child outcomes: A systematic review. *Journal of Economic Surveys*, 34(5), 1007-1043.

Hvad er god dagtilbudskvalitet?

Barnett, W. S. (2011). Effectiveness of early educational intervention. *Science*, 333(975).

Hamre, B. K. (2014). Teachers' daily interactions with children: An essential ingredient in effective early childhood programs. *Child Development Perspectives*, 8(4), 223-230.

NICHD Early Child Care Research Network. (2002). Child-care structure→ process→ outcome: Direct and indirect effects of child-care quality on young children's development. *Psychological Science*, 13(3), 199–206.

Sabol, T. J., Hong, S. S., Pianta, R. C., & Burchinal, M. R. (2013). Can rating pre-K programs predict children's learning?. *Science*, 341(6148), 845–846.

Hvilke strukturelle forhold skaber god dagtilbudskvalitet?

Normering:

Bauchmüller, R., Gørtz, M., & Rasmussen, A. W. (2014). Long-run benefits from universal high-quality preschooling. *Early Childhood Research Quarterly*, 29(4), 457-470.

Christoffersen, M., Højen-Sørensen, A. K., & Laugesen, L. (2014). Daginstitutionens betydning for børns udvikling: En forskningsoversigt. SFI-Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Dalgaard, N. T., Bondebjerg, A., Klokke, R., Viinholt, B. C., & Dietrichson, J. (2021). Adult/child ratio and group size in early childhood education or care to promote the development of children aged 0–5 years: A systematic review. Unpublished manuscript.

Jensen, J. & M. Kjeldsen (2021). Analyse af effekten af normeringer på børnenes udfald. Baggrundsnotat til Dansk Økonomi, forår 2021, kapitel IV.